

ШЛЯХИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ У НОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ

Юденкова Олена Петрівна,

кандидатка педагогічних наук,

доцентка кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін,

Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України

м. Біла Церква, udenkova2017@gmail.com

Досягнення довгострокового економічного зростання, конкурентоспроможності та соціальної справедливості є головними пріоритетами для України в умовах війни і в період повоєнного відновлення. Важливу роль у реалізації цих завдань відіграють інвестиції в молодь, розвиток людського потенціалу. Професійна освіта є ключовою у вирішенні поставленого завдання і має дати випускникам шкіл найкращий старт у житті. Сьогодні всі молоді люди потребують широкого набору компетенцій, щоб знайти повноцінну роботу, бути залученими громадянами до розвитку демократичних процесів та досягти успіху в житті. Високоякісна професійна освіта для всіх допоможе Україні досягти своїх економічних і соціальних цілей у складний повоєнний період відновлення і сприятиме конкурентоспроможності та інноваціям. У зв'язку з цим, має відбутися повна трансформація цього складника освіти .

Аналіз понятійного апарату з проблеми трансформацій в освіті вітчизняними вченими-педагогами дав змогу виділити сутнісні ознаки досліджуваних дефініцій. Поняття «трансформація» містить у собі фундаментальне, структурне, довготривале, якісне перероблення освітньої системи із запровадженням інновацій. Причому трансформація може містити компоненти реформування й модернізації [1, С. 8]. Проте, незважаючи на широку вживаність у педагогічній літературі терміну «трансформація», власне саме воно не достатньо розроблено. Зокрема у вітчизняній педагогічній енциклопедичній та словниковій літературі сам термін взагалі відсутній.

Отже, традиційна система професійної освіти буде трансформована ближчим часом. Вона має стати відкритою до викликів ринку праці і гнучкою,

щоб здобувачі освіти могли мати індивідуальні освітні траєкторії відповідно до їх потреб та інтересів, якісно користуватися рівними можливостями протягом усього життя (у тому числі здобуваючи часткові кваліфікації).

Можемо окреслити три широкі сфери, у яких необхідні термінові дії для забезпечення переходів на нову якість:

- Трансфер технологій в освітній процес та формування у випускників сучасних навичок. Основна увага буде зосереджена на нових моделях організації освітнього процесу (навчально-виробничого), включаючи співпрацю з ключовими стейкхолдерами, використання цифрових технологій та хмарного середовища для покращення навчання та покращення якості освіти. Застосовувати інструмент самооцінки цифрової спроможності (SELFIE), щоб ЗП(ПТ)О могли на добровільній основі та з використанням набору загальних критеріїв оцінювати свій цифровий потенціал і розвивати та вдосконалювати спосіб використання технологій для навчання в епоху цифрових технологій.

- Формування нових ціннісних відносин до суб'єктів освітнього процесу і між ними. З однієї сторони - підтримка педагогічних працівників та керівників ЗП(ПТ)О: мета полягає в тому, щоб досягти відмінного викладання та навчання, гарантуючи, що педагогічні працівники та керівники закладів освіти добре підготовлені та отримують підтримку та визнання, на які вони заслуговують. Основна увага має зосереджуватися на заохоченні співпраці між професіоналами в галузі освіти й галузевих підприємств, допомогти їм адаптувати та інновувати свою практику та зробити кар'єру педагога та керівництва закладу освіти більш привабливою. Розвиток нової рамки компетенцій для підтримки самооцінки та розвитку педагогічних працівників. З іншої – максимальне забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії учнів у масовій системі професійної освіти та реальний людино центричний підхід. Наприклад: розширити співпрацю між закладами професійної та вищої освіти, зробивши студентське партнерство, кооперацію та мобільність молоді більш доступними, а також збагатити цифрове та міжкультурне навчання, сприяючи участі в eTwinning (можливість підвищити рівень англійської та інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), досвід

командної співпраці та реалізації проектів, нових друзів з Європи та нові знання про культуру та життя молоді з інших країн). Ця платформа, найбільша в світі мережа педагогів, пропонує педагогічному персоналу та учням можливості спілкуватися, співпрацювати та працювати над проектами разом.

- Розробка та переорієнтація управління системою професійної освіти в умовах децентралізації: мета полягає в тому, щоб зробити систему управління професійною освітою більш ефективною, прозорою, гнучкою, адаптивною до змін та незабюрократизованою. Увага має зосереджуватися на забезпеченні якості освітніх процесів та ефективному використанні матеріальних ресурсів, запровадженні нових функцій для ЗП(ПТ)О. Запропонувати колективам ЗП(ПТ)О рекомендації щодо розвитку кар'єри та професійного розвитку педагогічних працівників і керівників закладів освіти шляхом отримання додаткового фінансування в рамках Education and Training 2020 через серію експертних семінарів та прив'язку до європейського галузевого соціального діалогу в освіті.

Для досягнення поставлених завдань з трансформації в професійній освіті потрібно активізувати співпрацю та обмін досвідом і передовою практикою між органами державної влади, місцевого самоврядування та представниками виробничих кластерів (зокрема, через спеціальну робочу групу), і надати відповідне фінансування для нової матеріально-технічної бази, спонукати до інвестицій через гранди та державну (регіональну підтримку). У подальшому пропонуємо через локальні регіональні та всеукраїнські діалогові майданчики усувати невідповідності майбутніх навичок і сприяти досконалості в розвитку навичок у професійній освіті, вирішувати питання про вплив інновацій та цифровізації на розвиток ЗП(ПТ)О.

Список використаних джерел

1. Трансформаційні процеси у шкільній освіті країн Європейського Союзу та США: монографія / [А. П. Джурило, О. З. Глушко, О. І. Локшина та ін.]. — К.: ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. — 192 с.